

هاشمی

رقم جدید تریتیکاله زودرس و مناسب کاشت در اراضی کم بازده مناطق معتدل خراسان و مناطق مشابه ایران

سال معرفی: ۱۳۹۷ معرفی کننده: مسعود قدسی

لاین امید بخش تریتیکاله ET-85-17 با شجره ARDI_1/TOPO1419//ERIZO_9/3/LIRON_1-1/4/FAHAD_4/FARAS_1 در سال زراعی ۸۳-۱۳۸۲ در قالب سی و چهارمین آزمایش خزانه بین‌المللی مقایسه عملکرد تریتیکاله 35th ITSN دریافت شده از مرکز تحقیقات بین‌المللی تحقیقات ذرت و گندم (CIMMYT) مورد ارزیابی قرار گرفت و با وجود برتری عملکرد در این آزمایش و آزمایشات به نژادی مقدماتی (۱۳۸۳-۸۴) و پیشرفته (۱۳۸۴-۸۵) ایستگاه‌های تحقیقاتی مشهد و بیرجند نسبت به شاهد جوانیلو ۹۲ برای ادامه بررسی ها انتخاب شد. در نهایت در طی دو سال زراعی ۸۷-۱۳۸۵ آخرین مرحله ارزیابی این لاین در قالب آزمایش یکنواخت سازگاری مقایسه عملکرد دانه لاین‌ها و ارقام تریتیکاله با کد ERTYT-85 در سه ایستگاه تحقیقاتی مشهد، نیشابور و بیرجند انجام شد. لاین ET-85-17 با میانگین عملکرد ۷۲۸۳ کیلوگرم در هکتار بیشترین عملکرد دانه را در طی دو سال اجرای آزمایش و در هر سه مکان به خود اختصاص داد و نسبت به شاهد جوانیلو ۹۲ (با عملکرد ۵۸۰۸ کیلوگرم در هکتار)، معادل ۲۵/۴ درصد برتری داشت. در طی این بررسی‌ها مقاومت این لاین نسبت به بیماری‌های مهم و شایع گندم از جمله زنگ زرد، در ایستگاه مشهد مورد مطالعه قرار گرفت و مقاومت آن نسبت به این بیماری تایید شد. در مجموع برتری عملکرد دانه حدود ۲۵ درصدی، زودرسی نسبت به شاهد جوانیلو ۹۲ و مقاومت در مقابل بیماری زنگ زرد، تنش شوری و خوابیدگی و همچنین یکنواختی پنجه‌ها و ساقه اصلی از خصوصیات بارز این لاین امید بخش می‌باشد. نتایج آخرین حلقه مطالعات به نژادی یعنی آزمایشات تحقیقی-تطبیقی و تحقیقی-ترویجی مناطق مختلف نشان داد میانگین عملکرد دانه لاین امید بخش ET-85-17 در مقایسه با شاهد تریتیکاله جوانیلو ۹۲ و ارقام سناباد و پاژ به ترتیب به میزان ۸۴۱ و ۵۲۷ و ۴۰۱ کیلوگرم در هکتار بالاتر بود. علاوه بر برتری عملکرد از زودرسی نسبی در حدود ۶-۴ روز برخوردار بود. با در نظر گرفتن مجموعه این صفات و خصوصیات، رقم هاشمی، بعنوان رقمی زودرس با پتانسیل عملکرد بالا برای کاشت در اراضی کم بازده و حاشیه‌ای مناطق معتدل خراسان و مناطق مشابه آن در ایران پیشنهاد می‌شود.

جدول توجیه اقتصادی تریتیکاله رقم هاشمی جهت کشت در اراضی کم بازده مناطق معتدل کشور

مناطق مناسب کشت	پیش بینی سطح جایگزینی طی دوره ۷ ساله	تفاوت میانگین عملکرد با شاهد (کیلوگرم در هکتار)	میزان افزایش تولید (تن)	ارزش حال منافع ناخالص آتی تولید رقم در یک دوره ۷ ساله (میلیون ریال)
اراضی کم بازده مناطق معتدل خراسان و مناطق مشابه و مناطق مشابه آن در ایران	۳۵۰۰ هکتار	۱۴۷۵	۵۱۶۲	۱۴۶۹۰۰

برخی از خصوصیات زراعی و ظاهری تریپیکاله رقم هاشمی

عادت رشدی	بهاره
رنگ دانه	قرمز
مقاومت به خرابیدگی	مقاوم
مقاومت به بیماری زنگ زرد گندم	مقاوم
مقاومت به سرما	مقاوم
تحمل به شوری	متحمل
تعداد روز تا ظهور سنبله (از کاشت)	۱۶۳
تعداد روز تا رسیدگی فیزیولوژیک (از کاشت)	۲۰۹
میانگین ارتفاع بوته (سانتی متر)	۱۰۹
میانگین وزن هزار دانه (گرم)	۴۲
میانگین عملکرد دانه در آزمایشات سازگاری مقایسه عملکرد (کیلوگرم در هکتار)	۷۲۸۳
میانگین عملکرد دانه در آزمایشات آفازم (کیلوگرم در هکتار)	۶۴۳۴

